

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

110. SESJA PLENARNA W DNIACH 11–13 LUTEGO 2015 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Transatlantyckie partnerstwo handlowo-inwestycyjne (TTIP)

(2015/C 140/02)

Sprawozdawca: Markus TÖNS (DE/PES), poseł do parlamentu krajowego Nadrenii Północnej-Westfalii**Dokument źródłowy:**

I. UWAGI OGÓLNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Przypomina, że Unia Europejska jest czymś więcej niż tylko wspólnotą gospodarczą – to raczej wspólnota wartości, w której centrum, jak zapisano w preambule Karty praw podstawowych, stoi jednostka. Unia przyczynia się do rozwijania wspólnych wartości w poszanowaniu różnorodności kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamości narodowej państw członkowskich i organizacji ich władz publicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.
2. Podkreśla, że porozumienie w sprawie TTIP mogłoby stać się tak bardzo potrzebnym bodźcem dla gospodarki europejskiej i doprowadzić do znaczącego wzrostu europejskiego PKB i powstania nowych miejsc pracy wysokiej jakości.
3. Przypomina, że w wyniku zawarcia TTIP po obu stronach Atlantyku powstaną wiążące uregulowania obowiązujące na wszystkich szczeblach sprawowania władzy aż po samorządy lokalne, w związku z czym będą one miały zastosowanie do około 820 mln obywateli i będą drogowskazem dla przyszłych dwu- i wielostronnych umów handlowych i inwestycyjnych, np. porozumienia w sprawie handlu usługami (Trade in Services Agreement – TiSA). Trwające negocjacje mają zatem ogromne znaczenie dla wszystkich obywateli UE i USA, dlatego należy je prowadzić w sposób uczciwy i przejrzysty, z uwzględnieniem ich najlepszych interesów.
4. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w wytycznych negocjacyjnych potwierdzono prawo negocjujących stron do przyjmowania, utrzymywania i wdrażania środków niezbędnych do realizacji uzasadnionych celów politycznych, takich jak ochrona społeczeństwa, środowiska i zdrowia publicznego, zagwarantowanie integralności i stabilności systemu finansowego, ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz promowanie i ochrona różnorodności kulturowej.
5. Zaznacza, że negocjacje w sprawie transatlantyckiej umowy o wolnym handlu obejmują obszary podlegające kompetencji prawnej wszystkich poziomów sprawowania rządów i administracji, w tym władz lokalnych i regionalnych. Mając na uwadze ten istotny wymiar samorządowy TTIP, apeluje do Komisji, by włączyła Komitet, jako zgromadzenie przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych UE, do swej grupy doradczej TTIP (TTIP Advisory Group), aby zagwarantować jak najwcześniejsze uwzględnienie władz lokalnych, miejskich i regionalnych w negocjacjach i zaangażować je w ten proces.
6. Wyraża jednak ubolewanie, że Komisja Europejska nie włączyła dotychczas Europejskiego Komitetu Regionów do swej grupy doradczej jako przedstawiciela społeczeństwa obywatelskiego.

7. Podkreśla konieczność zachowania obecnej i przyszłej swobody regulacyjnej państw, zwłaszcza w zakresie usług świadczonych w interesie ogólnym oraz ustanawiania standardów ochrony. Zagwarantowanie takiej swobody jest nieodzowne przede wszystkim dla zakładów użyteczności publicznej, gdyż świadczą one usługi w ogólnym interesie gospodarczym. Podkreśla w tym kontekście także zapisaną w traktatach zasadę poszanowania samorządności lokalnej i regionalnej.

8. Sprzeciwia się propozycji dalej idącej współpracy regulacyjnej, która przyznawałaby partnerowi handlowo-inwestycyjnemu na przedlegislacyjnym lub legislacyjnym etapie procedury ustawodawczej UE, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych uprzywilejowany głos lub możliwość opóźnienia przebiegu tej procedury poprzez wnioski dotyczące dokonania oceny wpływu prawodawstwa na wolny handel.

9. Podkreśla, że omawiana umowa powinna przynieść korzyści przedsiębiorstwom każdej wielkości, zwłaszcza zaś MŚP, które nie mają zasobów finansowych, prawnych itp., by radzić sobie z różnicami regulacyjnymi i innymi przeszkodami w handlu.

10. Przypuszcza, że TTIP mogłoby stanowić szansę na stymulowanie wzrostu i zatrudnienia w UE, gdyż może zapewnić wzajemny dostęp do rynku, jeśli chodzi o handel towarami i usługami oraz inwestycje, a także otworzyć drogę do zamówień publicznych oraz ograniczyć formalności administracyjne i znieść bariery pozataryfowe.

11. Zauważa, że z uwagi na cło kształtujące się przeciętnie na poziomie 2 %, bodźcami prowadzącymi do ożywienia wzrostu, oczekiwanymi zwłaszcza przez Komisję, będą przede wszystkim konwergencja przepisów regulacyjnych i zniesienie barier pozataryfowych.

12. Zaznacza jednak, że tak szeroko zakrojona umowa, obok szans, niesie również zagrożenia, i wyraźnie podkreśla, że trzeba zagwarantować demokratyczne uczestnictwo i zachować kompetencje władz lokalnych i regionalnych.

13. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady UE w sprawie opublikowania mandatu negocjacyjnego dotyczącego TTIP. Wyraża ubolewanie, że nastąpiło to kilka miesięcy po tym, jak treść mandatu wyciekła już do internetu. Ubolewa również, że nadal istnieją znaczne ograniczenia dostępu do informacji na temat mandatu negocjacyjnego. Należałoby je zmniejszyć, aby zagwarantować opinii publicznej lepszy dostęp do informacji na temat stanu negocjacji.

14. Zauważa, że z uwagi na zasięg umowy należy zagwarantować na każdym etapie demokratyczną kontrolę negocjacji między UE a USA. Wzywa więc Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia jak najbardziej przejrzystych negocjacji. Konkretnie oznacza to, że należy opublikować wszystkie zasadnicze dokumenty i – jeśli to tylko możliwe – przedstawić w odpowiednim czasie i bez przeszkód zrozumiałe wytyczne negocjacyjne władzom samorządowym, wszystkim właściwym grupom społecznym, jak też wszystkim obywatelom Unii Europejskiej. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym fakt, że państwa członkowskie, które w kwestii publikacji dokumentów negocjacyjnych dotyczących umów handlowych podejmują decyzje zgodnie z zasadą jednomyślności, zobowiązały Komisję Europejską na początku stycznia 2015 r. do opublikowania wstępnych propozycji UE w kilku obszarach negocjacyjnych.

15. Podkreśla, że TTIP to porozumienie mieszane, podlegające zatwierdzeniu przez Parlament Europejski i ratyfikacji przez wszystkie 28 państw członkowskich UE, co może wymagać – w zależności od prawa krajowego – zgody nie tylko parlamentów krajowych, lecz także rządów, parlamentów lub izb reprezentujących poziom regionalny.

16. Apeluje o rozważenie możliwości włączenia do umowy między UE a USA klauzuli przeglądowej, która umożliwiałaby w razie potrzeby przeprowadzenie analizy oddziaływania zawartych porozumień i ich ewentualną zmianę.

17. Wzywa Komisję, by dążyła do zapisania w TTIP podejścia opartego na wykazie pozytywnym, i odrzuca podejście oparte na wykazie negatywnym i tzw. klauzule „ratchet”.

18. Postrzega wysoki poziom europejskich standardów ochrony obywateli UE jako osiągnięcie za wszelką cenę godne zachowania i wzywa, aby w żadnym wypadku nie doszło do obniżenia standardów prawnych istniejących w państwach członkowskich UE, np. w zakresie ochrony życia, bezpieczeństwa produktów, zdrowia, zabezpieczenia społecznego, ochrony środowiska, klimatu i zwierząt oraz bezpieczeństwa żywności, a także ochrony praw konsumenta i ochrony danych, własności intelektualnej i praw pracowniczych oraz stabilnych warunków ramowych dla usług publicznych. Wręcz przeciwnie, należy raczej dążyć do poprawy tych standardów. Podziela pogląd, iż prawo do regulowania tych istotnych dziedzin powinno pozostać w wyłącznej gestii właściwych instytucji na szczeblu europejskim i na poziomie krajowym.

19. Wzywa, aby partnerzy negocjacyjni dążyli do poprawy wspomnianych standardów i w stosownych przypadkach do przejścia bądź uznania wyższych standardów ochronnych kraju partnerskiego. Apeluje ponadto, aby w przyszłości można było dokonywać bez ograniczeń optymalizacji tych standardów. Należy także ustanowić mechanizm, który umożliwi ich dostosowywanie zgodnie z najnowszym stanem wiedzy naukowej.

20. Podkreśla, że zasada ostrożności jest jedną z podstawowych zasad UE w polityce ochrony środowiska, zdrowia i konsumenta, w związku z czym działania podejmuje się odpowiednio wcześniej i proaktywnie, by uniknąć zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin lub negatywnego wpływu na środowisko. W tym kontekście zwraca uwagę na to, że transatlantycka umowa o wolnym handlu nie może prowadzić do osłabienia tejże zasady, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska, zdrowia i konsumentów oraz bezpieczeństwa żywności.

21. Przypomina, iż należy wynegocjować wszystkie najważniejsze szczegółowe zagadnienia porozumienia i nie powinno się dopuścić, by w późniejszym terminie kwestie regulacyjne przekazane zostały – z pominięciem demokratycznego procesu legislacyjnego – specjalnie powołanym gremiom eksperckim.

22. Ubolewa, że globalny nadzór prowadzony przez służby wywiadowcze, podsłuchiwanie i monitorowanie komunikacji elektronicznej, m.in. przez amerykańską NSA (Agencję Bezpieczeństwa Narodowego) oraz zaprzysiężone służby wywiadu w państwach członkowskich UE, wywarły trwały negatywny wpływ na zaufanie europejskich obywateli do międzynarodowych wiążących standardów ochrony danych. W związku z tym wzywa strony umowy do zagwarantowania prawa do ochrony życia prywatnego oraz swobód i praw obywateli, także w internecie.

23. Podkreśla, że negocjacje w sprawie TTIP powinny być powiązane z zawarciem przez UE i USA kompleksowej umowy o ochronie danych.

24. Zwraca uwagę, że wspólnotowy dorobek prawny UE reguluje w sposób wiążący ustalenia w dziedzinie standardów Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), jak też BHP i bezpieczeństwa produktów, w związku z czym podkreśla, że wyraźnie przewidziano – również w ramach dalszych negocjacji dotyczących TTIP – zachowanie podstawowych norm pracy MOP i wytycznych OECD dla wielonarodowych przedsiębiorstw.

25. Sprzeciwia się uznaniu w TTIP obecnych i przyszłych praw pracowników, jak np. prawa do współdecydowania, statutu przedsiębiorstwa i innych praw pracowniczych, za pozataryfowe bariery handlowe. W gestii poszczególnych państw członkowskich należy również pozostawić uregulowania rynku pracy, systemy zabezpieczeń społecznych, niezależność w zakresie prowadzenia rokowań zbiorowych, swobodę zrzeszania się, prawo do strajku, płacę minimalną oraz porozumienia zbiorowe państw członkowskich.

26. Z zadowoleniem przyjmuje, że zgodnie z mandatem negocjacyjnym UE „należy utrzymać wysoką jakość użyteczności publicznej w UE zgodnie z TFUE i w szczególności z Protokołem nr 26 w sprawie usług świadczonych w interesie ogólnym oraz z uwzględnieniem zobowiązań UE w tej dziedzinie, co dotyczy również GATS”. W tym kontekście zwraca jednak uwagę na art. 4 ust. 2 TUE, zgodnie z którym Unia szanuje równość państw członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego.

27. Podkreśla zasadniczo, że należy zapewnić niezależność organizacyjną władz terytorialnych jako jeden z kluczowych obszarów samorządności na poziomie lokalnym, a także pozostawić nienaruszoną możliwość przenoszenia na szczebel lokalny kompetencji w zakresie usług publicznych, tzn. świadczenia usług publicznych w dowolnym momencie, za pomocą własnych organów publicznych, nawet po sprywatyzowaniu tychże usług, zgodnie z miejscowymi warunkami i wolą wyborców lokalnych.

28. Przypomina wyraźnie, że mandat negocjacyjny Komisji nie wychodzi poza ramy konstytucyjne, co oznacza, że należy respektować ochronę przez państwa członkowskie tego, co uważa się za dobro wspólne.
29. Przypomina, że zgodnie z punktem 20 mandatu negocjacyjnego usługi świadczone w ramach sprawowania władzy rządu są wyłączone z negocjacji. Apeluje o doprecyzowanie, że chodzi tu o usługi, które w orzecznictwie strony umowy bądź danego państwa uważane są za usługi świadczone w ramach sprawowania władzy rządu.
30. Zwraca się o wyjaśnienie, czy usługi użyteczności publicznej, wspomniane w punkcie 19 mandatu negocjacyjnego, to usługi, które podlegają specyficznym uregulowaniom w orzecznictwie strony umowy lub danego państwa bądź wiążą się ze specjalnymi zobowiązaniami związanymi z interesem ogólnym spoczywającymi na świadczeniodawcy na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym. Należą do nich np. zaopatrzenie w wodę i energię, unieszkodliwianie odpadów i odprowadzanie ścieków, system ratownictwa, publiczne służby opieki zdrowotnej i socjalnej, transport publiczny oraz budownictwo mieszkaniowe, środki zagospodarowania i rozwoju miast.
31. Wzywa Komisję, by w wypadku usług publicznych w rozumieniu punktu 19 mandatu negocjacyjnego zastosowała horyzontalne wyłączenia ze wszystkich zobowiązań wynikających z zasady dostępu do rynku i traktowania narodowego. Ponadto apeluje w odniesieniu do usług publicznych o wprowadzenie zastrzeżenia dla wszystkich sektorów i wszystkich obecnych i przyszłych środków podejmowanych przez strony umowy, dotyczącego ograniczenia liczby usług i usługodawców, nałożenia na podmioty świadczące usługi specjalnych zobowiązań oraz uregulowania świadczenia tych usług zgodnie z interesem ogólnym.
32. Zdaniem Komitetu dalsze otwarcie usług, zwłaszcza finansowanych z różnych źródeł usług w dziedzinie edukacji, m.in. edukacji przedszkolnej, szkolnej i uniwersyteckiej, jak też kształcenia i szkolenia dorosłych, nie jest konieczne, gdyż wielostronny układ GATS zawiera już różnorakie zobowiązania w zakresie liberalizacji.
33. Z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie opublikowane przez Komisję w wyniku przeprowadzonych przez nią oficjalnych konsultacji na temat mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem (ISDS). Uznaje je za kolejny istotny wkład w wysiłki podejmowane zarówno przez USA, jak i Komisję, mające zapewnić negocjacom w sprawie TTIP większą przejrzystość oraz umożliwić wysłuchanie poglądów szerokiego wachlarza zainteresowanych stron. Wyraźnie zaleca, aby Komisja koniecznie uwzględniła wyniki tych konsultacji w końcowej ocenie postanowień TTIP w świetle nadesłanych 150 tys. odpowiedzi, które wskazują między innymi na szeroko rozpowszechnioną niechęć do instrumentu ISDS. Jednocześnie pozytywnie ocenia fakt, że nowa Komisja nie zaakceptuje żadnego ograniczenia orzecznictwa sądów państw członkowskich UE w wyniku szczególnych ustaleń odnośnie do skarg inwestorów, a także to, że również w tym kontekście należy zachować zasadę praworządności i równości wobec prawa.
34. Zdecydowanie popiera dalsze propozycje Komisji dotyczące poprawy przejrzystości i sprawiedliwości systemu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem.
35. Wyraźnie zaznacza, że obchodzące zwykłą jurysdykcję przepisy w zakresie ochrony inwestycji oraz mechanizmy rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w ramach stosunków UE – USA wiążą się z dużym ryzykiem i dlatego nie są postrzegane za niezbędne. Transatlantycka umowa o wolnym handlu nie może naruszać przepisów unijnych. Oczekuje się, że zapewniona zostanie swoboda działania Unii Europejskiej oraz parlamentów i rządów państw członkowskich i tym samym zagwarantowana zostanie możliwość demokratycznego wpływu obywateli w tym zakresie, a spory dotyczące inwestycji rozstrzygane będą przed sądami krajowymi.
36. Podkreśla, iż środki polityczne i administracyjne wprowadzone w sposób zgodny z procesami demokratycznymi i zasadami praworządności nie mogą zostać zakwestionowane przez sądy arbitrażowe, zwłaszcza w przypadku roszczeń z mocą wsteczną o odszkodowanie. Zawarta w TTIP klauzula ochrony inwestycji w żadnym wypadku nie może skutkować bezpośrednimi lub pośrednimi zakłóceniami krajowego prawa do regulacji.
37. Zwraca uwagę, że TTIP ani żadna inna umowa handlowa UE nie może kwestionować ustawodawstwa regulującego sprawowanie publicznego zarządu nad kasami oszczędnościowymi i bankami regionalnymi. Odpowiednie ustawodawstwo nie stanowi ani przeszkody w dostępie do rynku, ani żadnej innej formy dyskryminacji.

38. Wskazuje na to, że dotychczas 85 % przetargów publicznych w UE jest już dostępnych dla firm amerykańskich, tymczasem przedsiębiorstwa unijne mają dostęp jedynie do 32 % przetargów w USA. Ponadto nierównowagę tę zwiększa jeszcze system „opt-in” poszczególnych stanów. Dlatego też omawiana umowa powinna promować równość szans obu stron, co przyniesie korzyści zwłaszcza MŚP z Europy, ułatwiając im dostęp do amerykańskich rynków zamówień publicznych.

39. Podkreśla, że aspekty normalizujące europejskich przepisów dotyczących zamówień publicznych nie mogą być kwestionowane, szczególnie zaś te, które wdrażane są na szczeblu lokalnym i regionalnym, np. w ramach przestrzegania standardów społecznych i prawa pracy oraz układów zbiorowych, ekologicznych zamówień bądź uwzględnienia MŚP, gdyż dzięki temu decyzja o udzieleniu zamówienia najlepszemu oferentowi będzie oparta nie tylko na cenie, lecz również innych kryteriach, np. kwestiach społecznych czy związanych ze zrównoważonym rozwojem.

40. Pragnie przypomnieć Komisji o konieczności uważnego monitorowania w trakcie negocjacji dotyczących transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) kwestii standardów bezpieczeństwa i higieny pracy.

41. Zwraca uwagę, że trzeba utrzymać wyłączenia z unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych, przewidziane obecnie w różnych dyrektywach w sprawie zamówień publicznych i koncesji (wartości progowe, wewnętrzne udzielanie zamówień, współpraca międzygminna, wyłączenia sektorowe, np. dla sektora wodnego czy służb ratowniczych).

42. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż po raz pierwszy do umowy UE o wolnym handlu zostanie włączony specjalny rozdział dotyczący MŚP i że celem TTIP jest ułatwienie, zwłaszcza MŚP, dostępu do odnośnych rynków oraz handlu i inwestycji po obu stronach Atlantyku, przede wszystkim poprzez zniesienie barier pozataryfowych, które są szczególnie uciążliwe dla MŚP, a także poprzez zwiększenie pewności prawa, zwłaszcza dla MŚP w sektorze usług, oraz wzmocnienie i ochronę praw własności intelektualnej i przemysłowej, co będzie korzystne także dla tych przedsiębiorstw.

43. Obawia się, że ze względu na różne normy w dziedzinie ochrony środowiska, ochrony socjalnej pracowników, pomocy publicznej, postępowań patentowych, energetyki itd. może dochodzić do przenoszenia działalności produkcyjnej i innego rodzaju działalności poszczególnych przedsiębiorstw z regionów UE do USA ze względu na niższe nakłady związane np. z energią, dotacjami dla odnawialnych źródeł energii, emisjami CO₂, normami socjalnymi dotyczącymi pracowników, ale również badaniami i rozwojem, z uwagi na krótsze postępowania patentowe itp.

44. Podkreśla, że cło, nadmierne obciążenia administracyjne oraz uciążliwe procedury kontroli i spełniania wymagań wiążą się – przede wszystkim w przypadku MŚP – z nieproporcjonalnie wysokimi nakładami i kosztami, co często prowadzi do zaniechania handlu z partnerami z USA. W UE istnieje ponad 20 mln MŚP, w których pracuje 2/3 zatrudnionych w sektorze prywatnym. Przewidywane zniesienie barier taryfowych i pozataryfowych w dostępie do rynku i handlu oznacza lepsze warunki eksportowe dla tych przedsiębiorstw, a tym samym otwiera nowe możliwości zatrudnienia.

45. Zaznacza, że większość państw członkowskich sprzeciwia się hodowli, importowi i obróbce organizmów GMO.

46. Domaga się uwzględnienia specjalnych przepisów dla sektora rolnego, zgodnie z którymi import niektórych produktów do UE będzie zakazany. Dotyczy to przede wszystkim produktów, które nie odpowiadają dyrektywie w sprawie oznakowania, zawierają składniki GMO lub zostały z nich wytworzone, a także zwierząt, którym podawano hormony wzrostu; podobnie byłoby w przypadku dopuszczenia do obrotu środków spożywczych pochodzących ze sklonowanych zwierząt lub poddanych działaniu substancji zakazanych w UE bądź zawierających składniki nieoznaczone należycie na etykietach.

47. Podkreśla, że różnorodność biologiczna w rolnictwie stanowi fundament produkcji żywności, i zwraca uwagę, iż TTIP nie może prowadzić do ograniczenia materiału siennego stosowanego w Europie czy zubożenia tradycyjnych upraw roślinnych ani też wpływać negatywnie na wysokiej jakości rolnictwo ukierunkowane na ochronę środowiska.

48. Wzywa do dodania oddzielnego rozdziału poświęconego oznaczeniom geograficznym w celu wprowadzenia zasady ochrony oznaczeń geograficznych w obydwu jurysdykcjach oraz systemu wzajemnego uznawania unijnych i amerykańskich oznaczeń m.in. dzięki konkretnym wskazaniom dotyczącym ogólnego stosowania nazwy produktu lub jego miejsca produkcji, a także w celu utrzymania standardów europejskich.

49. Wyraźnie wskazuje na to, że państwa członkowskie, regiony i gminy muszą zachować możliwość podejmowania działań regulacyjnych i finansowych w celu ochrony lub propagowania różnorodności kulturowej, wolności i pluralizmu mediów oraz w celu zachowania lub rozwinięcia usług audiowizualnych i innych, tak aby służyły one zaspokajaniu demokratycznych, społecznych i kulturalnych potrzeb każdego społeczeństwa, bez względu na stosowane technologie czy platformy dystrybucji. Suwerenność państw członkowskich w dziedzinie kultury i mediów należy zabezpieczyć w mandacie negocjacyjnym za pomocą wyraźnego wyłączenia tych dziedzin.

50. Wyraża nadzieję, że partnerzy negocjacyjni, mając na uwadze, iż umowa o wolnym handlu wywoła konsekwencje w skali światowej, opowiedzą się za sprawiedliwymi i zrównoważonymi zasadami handlowymi, które nie będą stały w sprzeczności z wysiłkami podejmowanymi przez obydwie strony w celu poprawy sytuacji w krajach rozwijających się, lecz zostaną opracowane w duchu odpowiedzialności i solidarności z tymi państwami.

51. Podkreśla konieczność zebrania, przeanalizowania i oceny kompleksowych i porównywalnych danych, które pozwolą przewidzieć lub przedstawić konsekwencje TTIP na poziomie regionalnym, miejskim i lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem regionów najbardziej oddalonych. Podkreśla również konieczność zarządzania tymi danymi, aby móc w przyszłości lepiej dokonywać ekstrapolacji oraz dokładniej przewidywać tendencje gospodarcze. Trzeba także opublikować odnośne badanie oparte na wynikach naukowych.

Bruksela, 12 lutego 2015 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Markku MARKKULA
